

FARKLI DEĞİŞKENLERE GÖRE DKAB ÖĞRETMENLERİNİN ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMEYE YÖNELİK TUTUMLARI

Vahdeddin ŞİMŞEK*

Öz

Eğitim, toplumunun ihtiyaç duyduğu insanı yetiştirme sürecidir. Bu süreç sonunda istenilen çıktının elde edilip edilmediği ise ölçme ve değerlendirme süreçleriyle anlaşılmaktadır. Eğitim sürecinin sağlıklı işleyip işlemediğinin göstergelerinden biri olan ölçme ve değerlendirme faaliyetleri sistem içerisinde önemli bir yere sahiptir. Bu noktada ölçme ve değerlendirme uygulamalarını gerçekleştiren öğretmenlerin ölçme ve değerlendirmeye yönelik tutumları süreci etkileyen faktörlerden birisidir. Dolayısıyla Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi (DKAB) öğretmenlerinin tutumları sürecin etkinliği açısından önem arz etmektedir. Söz konusu noktadan hareketle bu çalışmanın amacı DKAB öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirmeye yönelik tutumlarının farklı değişkenler çerçevesinde belirlenmesidir. Kesitsel ve ilişkiler tarama modeli benimsen bu nicel araştırmaya 341 DKAB öğretmeni katılmıştır. Çalışmada Çalışkan ve Yazıcı (2013) tarafından geliştirilen “Ölçme ve Değerlendirmeye İlişkin Tutum Ölçeği (ÖDTÖ)” kullanılmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular, DKAB öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirmeye yönelik tutumlarında cinsiyet, formasyon eğitimi alma durumu, mezun olunan fakülte, görev süresi ve görev yapılan okul türüne göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu-

* Ar. Gör, Dr. Kırıkkale Üniversitesi, İslami İlimler Fakültesi, Felsefe ve Din Bilimleri, e posta: v.simsek@kku.edu.tr, ORCID: 0000-0002-3973-850X

Atıf/Cite as: Şimşek, Vahdeddin. “Farklı Değişkenlere Göre DKAB Öğretmenlerinin Ölçme ve Değerlendirmeye Yönelik Tutumları”. *Dini Araştırmalar* 25/63 (Aralık 2022), 553-578. <http://doi.org.10.15745/da.1183068>

554 • FARKLI DEĞİŞKENLERE GÖRE DKAB ÖĞRETMENLERİNİN ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMEYE YÖNELİK TUTUMLARI

nu göstermiştir. Diğer taraftan ölçme ve değerlendirmeye dair özel bir eğitim alıp almama durumu DKAB öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirmeye yönelik tutumlarını anlamlı bir düzeyde etkilememektedir.

Anahtar Kelimeler: Din Eğitimi, Ölçme, Değerlendirme, Tutum, DKAB Öğretmenleri.

Determining the Attitudes of RCE Teachers towards Assessment and Evaluation According to Different Variables

Abstract

Education is the process of raising the people that your society needs. At the end of this process, whether the desired output is achieved or not is understood by measurement and evaluation processes. Measurement and evaluation activities, which are indicators of whether the training process is functioning right or not, have an important place in the system. At this point, the attitudes of the teachers who perform the assessment and evaluation towards measurement and evaluation are very important. Based on this importance, the aim of this study is to determine the attitudes of RCE teachers towards assessment and evaluation within the framework of different variables. 341 RCE teachers participated in this quantitative study, which adopted a cross-sectional and relationships screening model. In the study, "Attitude Scale for Assessment and Evaluation (ÖDTÖ/ASAE)" developed by Çalışkan and Yazıcı (2013) was used. The findings obtained as a result of the research show that there is a statistically significant difference in the attitudes of RCE teachers towards measurement and evaluation according to gender, status of receiving formation education, faculty graduated, tenure of duty, type of school served. On the other hand, whether or not they receive special training on assessment and evaluation does not significantly affect the attitudes of RCE teachers towards assessment and evaluation.

Keywords: Religious Education, Measurement, Evaluation, Attitude, RCE Teachers.

Summary

Assessment and evaluation are an important fact to reveal how compatible the outputs of the educational process are with the foreseen objectives and to move the process to better points by determining how its quality is. At this point, in order to measure the teaching process in a purposeful, valid and reliable way, the attitudes of the RCE teachers as well as their professional

knowledge, skills, equipment and competences regarding assessment and evaluation are also important. This importance stems from the fact that the attitudes of teachers directly affect the healthy measurement and evaluation of the process.

In this research, a quantitative study carried out in the relational screening model was adopted in order to determine the current attitudes of the RCE teachers on assessment and evaluation, which is an important part and complement of the educational process. Over the research, Attitude Scale for Assessment and Evaluation (ÖDTÖ/ASAE), which consists of 3 sub-dimensions, 22 items and demographic information, was used. In the study, "easily accessible sampling method" was preferred. A total of 341 RCE teachers working in different types of schools participated in the study, and the obtained data were analysed statistically. As a result of the analysis, it was revealed that the data showed a normal distribution.

The research findings reveal that there is no statistically significant difference between men and women in the dimension of Positive and Negative Attitudes towards measurement and evaluation. However, in the sub-dimension of Attitudes Regarding the Situation in the Program, it is possible to state that female RCE teachers have higher attitudes towards assessment and evaluation than men.

Another finding obtained in the research is the status of receiving or not receiving pedagogical formation training. It is possible to say that the situation of receiving formation training positively affects teacher attitudes towards measurement and evaluation. On the other hand, in the context of negative attitudes, it can be said that whether or not to receive formation training does not have any effect on attitudes.

The findings of the study show that the type of faculty from which teachers graduate also has an effect on their attitudes towards measurement and evaluation. It is seen that the significant difference between the graduates of the faculty of theology and the graduates of the faculty of Islamic sciences and the graduates of the higher Islamic institute is in favour of the graduates of the faculty of Islamic sciences and the graduates of the higher Islamic institute. Again, it is possible to say that the significant difference between the graduates of the faculty of education and the graduates of the faculty of theology is in favour of the graduates of the faculty of theology. In addition, the difference between the graduates of the faculty of Islamic sciences and the graduates of the faculty of education is significant in favour of the graduates of the faculty of Islamic sciences.

Tenure, seniority, has an impact on the assessment and evaluation attitudes of the RCE teachers. The research findings show that there is a statistically significant difference in both the Attitudes Regarding the Situation in the Program and the Negative Attitudes sub-dimension of the ASAE. The type of school in which RCE teachers work is also one of the factors affecting their assessment and evaluation attitudes. The research findings showed that there was a statistically significant difference in the attitude levels of teachers working in different types of schools.

According to the scores obtained from the ASAE, it is possible to state that the attitudes of the RCE teachers towards measurement and evaluation in general are high. In addition, teachers' attitudes towards assessment and evaluation differ in terms of various variables such as gender, whether or not they receive formation training, faculty graduated, seniority, type of school worked. Moreover, the research findings reveal that there are also teachers with negative attitudes or low levels of attitudes. In this context, by providing more qualified measurement and evaluation training in pre-service and in-service teacher training; it is thought that RCE teachers will create positive awareness of assessment and evaluation, as well as a positive change in teachers' attitudes and help them to better handle the process.

Giriş

Toplum, bilgi birikimini, sahip olduğu kültürünü, ürettiği değerlerini ve benimsediği yaşam tarzını bir sonraki nesillere aktarmak, böylelikle kendi varlığını sürdürmek istemektedir. Bu aktarım çoğunlukla eğitim ve öğretim faaliyetleri ile gerçekleşmektedir. Eğitim ve öğretimin en temel amacı, bireylerde içerisinde yaşadıkları toplumunun kendilerinden beklediği istediği davranış kalıpları kazandırmaktır. Bu bağlamda bireysel ve toplumsal olarak ihtiyaç duyulan bilgi, beceri, yetenek, kabiliyetler, toplumun onayladığı değerler, tutumlar, anlayışlar çerçevesinde eğitim öğretim programları şekillenmekte ve yürütülmektedir (Alabaş-Kamer, 2007). Söz konusu eğitim öğretim faaliyetlerinin hedefine ulaşip ulaşmadığını belirlemek, ulaşıldı ise bunun ne miktarda olduğunu ölçmek, bu yönde doğru bir değerlendirme yapmak ancak geçerli, güvenilir özelliklere sahip ölçme-değerlendirme araçları ve süreçleriyle mümkün olmaktadır (Karakütük vd., 2019).

Ölçme; genel anlamda herhangi bir niteliğin gözlemlenmesi, gözlem sonucunun sayısal değer ve sembollerle ifade edilmesi olarak tanımlanırken (Turgut, 1993), sürecin tamamlayıcısı değerlendirme ise ölçme sonucunda

elde edilen verileri çeşitli boyutlarla bir veya daha çok ölçütle karşılaştırarak belli bir değer yargısına veya sonuca varma süreci (Tekindal, 2002) şeklinde tanımlanmaktadır. Ölçme ve değerlendirmeyi birbiri ile iç içe geçmiş, bir bütünün iki parçasına benzetmek mümkündür. Ölçmenin hatalı olduğu bir süreçte doğru bir değerlendirmede bulunmaktan söz edilemez (Ercan-Kan, 2004). Ölçme ve değerlendirme kavramları bir arada kullanıldığında genel olarak eğitim ve öğretim sürecinde veya sonunda yerel, ulusal ve uluslararası düzeyde sınavlar, testler, notlar vb. gibi uygulamalar akla gelmektedir. Ancak gerçekte bu faaliyetlerin ölçme değerlendirmenin çok az bir kısmını oluşturmaktadır. Öğrenenin akademik başarısının yanında ölçme ve değerlendirme süreçleriyle birlikte;

- Sürecin yöneticisi olan öğretmenin hedef ve kazanım davranışlarına ne düzeyde ulaştığını belirlemeye,
- Ulaşılmayan hedef ve kazanımlara neden ulaşılamadığını ortaya koymaya,
- Öğrenme ve öğretim sürecinin etkililiğinin artırılmasını sağlamaya,
- Öğrenenin gelişimi hakkında bilgi vermeye,
- Öğretmenin performans düzeyini belirlemeye imkân sağlamaktadır.

Ölçmenin devamı ve tamamlayıcı aşaması olarak kabul edilen değerlendirme süreçleriyle ile öğrenen hakkında verilecek kararlara bir dayanak oluşturmak, öğretmenin kendi öğretim sürecinin ne kadar etkili, verimli olduğunu belirlemeye yardım etmek, yöneticilere ve diğer ilgililere bilgi vermek de mümkündür (Taşgın, 2019).

Ölçme ve değerlendirme; bilişsel, duyuşsal ve psiko-motor hedefler gibi farklı öğrenme hedeflerinin bir arada bulunduğu Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi (DKAB) dersinde de önemli bir yer tutmaktadır. DKAB öğretim programı diğer öğretim programları gibi bilim ve teknolojiye yaşanan hızlı değişim, bireyin ve toplumun değişen ihtiyaçları, öğrenme öğretme teori ve yaklaşımlarındaki yenilik ve gelişmeler çerçevesinde zaman zaman güncellenmiş, son güncellenme 2018 yılında yapılmıştır. Mevcut öğretim programı salt bilgi aktarmaktan daha ziyade bireysel farklılıkları dikkate almaya, değer ve beceri kazandırmaya yönelik hedeflere dikkat çekmiştir. 2010 yılındaki programlarda benimsenen yapılandırmacı yaklaşım, 2018 yılında yerini beceri temelli öğretim yaklaşımına bırakmıştır. Bu yeni yaklaşımla birlikte alternatif ölçme ve değerlendirme yaklaşımlarına özel bir vurgu yapılmış, ölçme ve değerlendirme sürecinin “herkese uygun”, “herkes için geçerli ve standart olması” ol-

madığının altı çizilmiş, ölçme ve değerlendirme sürecinde azami çeşitlilik ve esneklik anlayışıyla hareket edilmesi gerektiği ifade edilmiştir (MEB, 2018).

Öğrenenin mevcut durumunu ortaya koymak suretiyle doğru kararlar verebilmek, geleceğe dair herhangi bir öngöründe bulunabilmek, sürece dair objektif değerlendirmeler yapabilmek için ölçme ve değerlendirme süreçleri oldukça büyük önem arz etmektedir (Yıldırım-Yıldırım, 2022). Dolayısıyla DKAB öğretim programının benimsediği eğitim ve öğretim yaklaşımı çerçevesinde hedeflere ulaşıp ulaşılamadığının belirlenmesi için gerekli her türlü ölçme-değerlendirme etkinliğinin yerine getirilmesi önemli bir sorumluluktur ve bu durum öğretmenlerin liderliğinde gerçekleştirilmesi gereken bir husustur. Bu yönüyle DKAB öğretmenlerinin geleneksel ya da alternatif ölçme ve değerlendirme süreçlerini geçerli, güvenilir bir şekilde yürütebilmeleri için yeterli bilgi, beceri ve donanımına sahip olmaları beklenmektedir (Yaşar, 2014). Ancak DKAB öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme konusunda bilgi, beceri ve yeterlilikleri ölçme ve değerlendirme sürecini sağlıklı bir şekilde gerçekleştirilebilmeleri için tek başına yeterli olmamakla beraber kendilerinin ölçme ve değerlendirmeye yönelik tutumlarının da olumlu olması gerekmektedir (Tezci, 2019). Öğretmenlerin olumsuz bir tutuma sahip olmaları, onların ölçme-değerlendirme araç ve tekniklerini daha az ya da verimsiz kullanmalarına neden olabilmektedir (Quilter, 1998). Böylesi bir durum ise etkili bir ölçme ve değerlendirme süreçlerinin gerçekleşmemesi ile sonuçlanabilmektedir (Stiggins, 1997). Bu noktada eğitim ve öğretim süreçlerinin tamamının ne derece etkili ve verimli olduğunu belirlemek adına ölçme ve değerlendirmeye yönelik DKAB öğretmenlerinin duyuşsal özellikleri yani tutumlarının hangi yönde olduğunu tespit edilmesi sürecin verimliliğine dair bir fikir yürütebilmek açısından önemlidir. Söz konusu önem noktasından hareketle DKAB öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme uygulamalarına yönelik tutumlarının belirlenmesi gereği ortaya çıkmaktadır.

Alanyazın incelendiğinde farklı öğretim alanlarında yapılan araştırmalar, ölçme ve değerlendirmeye yönelik öğretmen tutumlarının eğitim öğretim sürecinin sağlıklı bir şekilde yürütül(e)me(me)sine neden olabilecek faktörden biri olduğunu göstermektedir (Maden, 2011). Bu bağlamda farklı branşlarda öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirmeye yönelik tutumlarının belirlenmesini amaç edinen bazı çalışmalar yapılmış olmasına rağmen DKAB öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme tutumlarının hangi yönde olduğunu belirlemeye yönelik müstakil herhangi bir çalışma tespit edilememiştir. Ölçme ve değerlendirme çerçevesinde DKAB öğretmenlerine yönelik yapılan araştırmalar

daha çok öğretmenlerin sahip olduğu ölçme ve değerlendirme yeterliliklerine (Gündoğdu, 2011), ölçme ve değerlendirme tekniklerini kullanım düzeylerine (Cingöz-Akyürek, 2020; Yıldız, 2015; Çakmak, 2011), tercih ettikleri ölçme ve değerlendirme araçlarına, (Gündoğdu, 2012), alternatif veya yapılandırma- cı ölçme ve değerlendirme araçlarını kullanma durumlarına (Karbeyaz, 2018a; Yıldız-Genç, 2016; Yıldız 2015; Işıkdöğün, 2014), ölçme ve değerlendirmeye dair yaşadıkları sorunlara (Karbeyaz, 2018b; Güngör, 2001), din öğretiminde öngördükleri planlanma ve değerlendirmeye (Kızılabdullah, 2004), ölçme ve değerlendirme algılarına (Reçber 2010; Şimşek, 2018) odaklanmıştır. Dolayısıyla DKAB öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirmeye yönelik tutumlarının belirlenmesini hedefleyen bu çalışmanın alandaki bir boşluğu dolduracağı umulmaktadır. Bu yönüyle çalışma, DKAB öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme yönelik mevcut tutumlarının belirlenmesine imkân vereceği, araştırma bulgularıyla desteklenen öneriler ile olumlu tutumlar oluşturması bakımından DKAB öğretmen yetiştirme süreçlerine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Söz konusu ihtiyaç ve önemden yola çıkılarak araştırmanın amacı farklı değişkenlere göre DKAB öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirmeye yönelik tutum durumlarının belirlenmesi, bu tutumların hangi yönde ve ne düzeyde olduğunu tespit etmektir.

Bu kapsamda; DKAB öğretmenlerinin demografik özellikleri dikkate alındığında, “Ölçme ve Değerlendirmeye” yönelik tutum düzeylerine ilişkin tutum puanlarına ait ortalamaları arasında, 0.05 manidarlık düzeyinde anlamlı fark var mıdır?” şeklindeki araştırma problemine bağlı olarak cevabı aranan alt problem şu şekildedir:

DKAB öğretmenlerinin, “Ölçme ve Değerlendirmeye” yönelik tutumları arasında, *cinsiyet, mezun olunan fakülte türü, eğitim düzeyi, kıdem, formasyon eğitimi alıp-almama, ölçme ve değerlendirmeye ilişkin özel bir eğitim alıp-almama* gibi değişkenlere göre anlamlı bir fark var mıdır?

1. Yöntem

1.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışma, DKAB öğretmenlerinin, “Ölçme ve Değerlendirme” uygulamalarına dair mevcut tutum düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesine yönelik ilişkisel tarama modelinde gerçekleştirilen nicel bir çalışmadır. Tarama modeliyle amaç; geçmişte veya mevcut bir durumunun var olduğu şekliyle betimlemek; bununla birlikte kesitsel taramayla çok sayıda eleman-

dan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak için evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup örnek ya da örneklem üzerinde tarama yapmaktır. İlişkisel tarama modelinde ise, iki ya da daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişimin varlığını belirleme amaçlanmaktadır. İlişkisel tarama modeliyle, değişkenlerin birlikte değişip değişmediği; değişme varsa bunun nasıl olduğu saptanmaya çalışılmaktadır (Karasar, 2011).

1.2. Çalışma Grubu

Araştırma evrenini DKAB öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmada çalışma grubunu ise araştırmaya katılan 341 DKAB öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmada “kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi” kullanılmıştır. Bu örnekleme yöntemi çaba, zaman ve para açısından tasarruf sağlaması yönünden tercih edilen bir araştırma yöntemidir (Baltacı, 2018). Araştırmanın çalışma grubuna ait özellikler tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1: *Çalışma grubuna ait özellikler*

Cinsiyet	f	%
Kadın	169	49,6
Erkek	172	50,4
Mezun Olunan Fakülte		
İlahiyat Fakültesi	260	76,2
İslami İlimler Fakültesi	9	2,6
Yüksek İslam Enstitüsü	3	0,9
Eğitim Fakültesi (İDKAB)	69	20,2
Eğitim Düzeyi		
Lisans	251	73,6
Yüksek Lisans	75	22,0
Doktora	15	4,4
Görev Süresi		
1 - 4 yıl	39	11,4
5 - 9 yıl	100	29,3
10 - 15 yıl	66	19,4
16 - 25 yıl	103	30,2
26 - 30 yıl	18	5,3
31 ve üzeri yıl	15	4,4

Görev Yapılan Okul Türü		
Ortaokul	160	46,9
İmam Hatip Ortaokulu	58	17,0
Anadolu Lise	39	11,4
Meslek Lisesi	27	7,9
Fen Lisesi	12	3,5
İmam Hatip Lisesi	36	10,6
Diğer Lise	9	2,6
Formasyon Eğitimi Alma Durumu		
Evet	320	93,8
Hayır	21	6,2
Ölçme ve Değerlendirmeye İlişkin Eğitim Alma Durumu		
Evet	118	34,6
Hayır	223	65,4
Toplam	341	100

Tablo 1 incelendiğinde çalışma grubundaki çoğunluğu erkek öğretmenlerin oluşturduğu (%50,4), çalışma grubundaki öğretmenlerin çoğunluğunun ilahiyat fakültesi mezunu (%76,2), lisans mezunu (%73,6), 16-25 yıl görev süresine sahip (%30,2) oldukları ve ortaokulda görev yaptıkları (%46,9) görülmektedir. Ayrıca çalışma grubundaki öğretmenlerin %93,8'inin formasyon eğitimi aldıkları ve %65,4'ünün de daha önce ölçme ve değerlendirmeye ilişkin özel herhangi bir eğitim almadıkları ortaya çıkmıştır.

1.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak cinsiyet, mezun olunan fakülte, eğitim düzeyi, görev süresi, görev yapılan okul türü formasyon eğitimi alma durumu ile ölçme ve değerlendirmeye ilişkin herhangi bir eğitim alıp almama durumunun yer aldığı kişisel bilgi formunun yanı sıra Çalışkan ve Yazıcı (2013) tarafından geliştirilen “Ölçme ve Değerlendirmeye İlişkin Tutum Ölçeği (ÖDTÖ)” kullanılmıştır. ÖDTÖ, 3 alt boyuttan ve toplamda 22 maddeden oluşmaktadır. Alt boyutlar “Programdaki Duruma İlişkin Tutumlar”, “Olumsuz Tutumlar” ve “Olumlu Tutumlar” olarak isimlendirilmiştir. Ölçekte maddeler “Tamamen Katılıyorum (5)”, “Katılıyorum (4)”, “Kısmen Katılıyorum (3)”, “Çok Az Katılıyorum (2)” ve “Hiç Katılmıyorum (1)” ola-

rak puanlanmaktadır. Katılımcılar “Programdaki Duruma İlişkin Tutumlar” alt boyutundan en düşük 7 en yüksek 35, “Olumsuz Tutumlar” alt boyutundan en düşük 8 en yüksek 40, “Olumlu Tutumlar” alt boyutundan ise en düşük 7 en yüksek 35 puan alabilmektedir. Katılımcıların her bir alt boyutta aldıkları puanın yüksekliği o alt boyuttaki tutumunun yüksek olduğunu göstermektedir. ÖDTÖ içerisinde 8 ters madde bulunmakta ve maddelerin tamamı “Olumsuz Tutumlar” alt boyutunda yer almaktadır. ÖDTÖ geliştiricilerinden gerekli izinler ve Kırıkkale Üniversitesi Etik Kurulu’nun 22.04.2022 tarih ve 04 sayılı etik kurul izni alınarak ölçek uygulanmıştır. Ölçek, Google Forms uygulamasına yüklenerek herkese açık hâle getirilmiş ve öğretmenlerin çevrimiçi olarak katılımı sağlanmıştır. ÖDTÖ’ye ait güvenilirlik değeri 22 madde için $\alpha = .847$ olarak hesaplanmış ve alt boyutlarına ilişkin güvenilirlik değerleri Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2: “Ölçme ve Değerlendirmeye İlişkin Tutum Ölçeği” Alt Boyutlarına ait Güvenirlik Değerleri

Alt Boyutlar	Madde Sayısı (N)	Katsayı (α)
Programdaki Duruma İlişkin Tutumlar	7	.926
Olumsuz Tutumlar	8	.867
Olumlu Tutumlar	7	.906

Tablo 2 incelendiğinde “Programdaki Duruma İlişkin Tutumlar” alt boyutu için güvenilirlik $\alpha = .926$, “Olumsuz Tutumlar” alt boyutu için güvenilirlik $\alpha = .867$ ve “Olumlu Tutumlar” alt boyutu için güvenilirlik $\alpha = .906$ olarak bulunmuştur.

1.4. Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen verilerin analizi “IBM SPSS Statistics Subscription 26.0” paket programı ile gerçekleştirilmiştir. Veriler Google Forms üzerinden çevrim içi toplandığından kayıp veri bulunmamaktadır. Analiz için verilerin homojen dağılıp dağılmadığına çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) değerlerine bakılarak karar verilmiştir. Çarpıklık ve basıklık değerleri -1.5 değerinden büyük, +1.5 değerinden küçük olduğunda verilerin normal dağılım gösterdiği ifade edilmektedir (Tabachnick ve Fidell, 2013). Araştırmadan elde edilen verilere normallik testi uygulanmış testin çarpıklık değeri

-.138, basıklık değeri .189 olarak bulunmuştur. Alt boyutlara göre elde edilen çarpıklık ve basıklık değerleri Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3: *Alt Boyutlara Göre Çarpıklık ve Basıklık Değerleri*

Alt Boyutlar	Çarpıklık	Basıklık
Programdaki Duruma İlişkin Tutumlar	-.704	.442
Olumsuz Tutumlar	-.203	-.139
Olumlu Tutumlar	-.845	.946

Tablo 3 incelendiğinde tüm alt boyutların çarpıklık ve basıklık değerlerinin -1.5 ile +1.5 değerleri arasında olduğu görülmektedir. Bu kapsamda öğretmenlerin ölçme ve değerlendirmeye yönelik tutumlarının cinsiyet, formasyon eğitimi alma durumu ve ölçme ve değerlendirmeye ilişkin eğitim alma durumu değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediğine bakmak için bağımsız örneklem t-Testi; mezun olunan fakülte, eğitim düzeyi, görev süresi, görev yapılan okul türü değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediğine bakmak için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmıştır.

2. Bulgular ve Yorumlar

DKAB öğretmenlerinin ÖDTÖ'nün alt boyutlarına ait tutum düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğine yönelik incelemenin yapılabilmesi için bağımsız örneklem t-Testi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4: *Cinsiyet Değişkenine Göre ÖDTÖ'nin Alt Boyutlarının İncelenmesi*

Boyutlar	Cinsiyet	N	ss	F	t	sd	p																						
Programdaki Duruma İlişkin Tutumlar	Kadın	169	3,402	801	.023	3,318	339	.001																					
	Erkek	172	3,115	.791					Olumsuz Tutumlar	Kadın	169	3,192	.733	3,698	-1,590	339	.113	Erkek	172	3,330	.869	Olumlu Tutumlar	Kadın	169	3,640	.669	2,802	-.026	339
Olumsuz Tutumlar	Kadın	169	3,192	.733	3,698	-1,590	339	.113																					
	Erkek	172	3,330	.869					Olumlu Tutumlar	Kadın	169	3,640	.669	2,802	-.026	339	.980	Erkek	172	3,642	.847								
Olumlu Tutumlar	Kadın	169	3,640	.669	2,802	-.026	339	.980																					
	Erkek	172	3,642	.847																									

Tablo 4 incelendiğinde araştırmaya katılan kadın öğretmenlerin “Programdaki Duruma İlişkin Tutumlar” alt boyutuna ait ortalamasının $\bar{X} = 3.402$; erkek öğretmenlerin puanlarının ortalamasının ise $\bar{X} = 3.115$ olduğu görülmektedir. Kadın ve erkek öğretmenlerin ortalama puanları arasındaki farkın kadın öğretmenlerden yana anlamlı olduğu ifade edilebilir ($p < .05$).

Kadın öğretmenlerin “Olumsuz Tutumlar” alt boyutuna ait ortalaması $\bar{X} = 3.192$; erkek öğretmenlerin puanlarının ortalaması ise $\bar{X} = 3.330$ ’dur. Kadın ve erkek öğretmenlerin ortalama puanları arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır ($p > .05$).

Kadın öğretmenlerin “Olumlu Tutumlar” alt boyutuna ait ortalaması $\bar{X} = 3.640$; erkek öğretmenlerin puanlarının ortalaması ise $\bar{X} = 3.642$ ’dir. Kadın ve erkek öğretmenlerin ortalama puanları arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır ($p > .05$).

Öğretmenlerin ÖDTÖ’nün alt boyutlarına ait tutum düzeylerinin formasyon eğitimi alma durumu değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğine yönelik incelemenin yapılabilmesi için bağımsız örneklem t-Testi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5: *Formasyon Eğitimi Alma Durumu Değişkenine Göre ÖDTÖ’nin Alt Boyutlarının İncelenmesi*

Boyutlar	Formasyon Eğitimi Alma Durumu	N	\bar{X}	ss	F	t	sd	p																					
Programdaki Duruma İlişkin Tutumlar	Evet	320	3,290	.784	2,919	2,975	339	.003																					
	Hayır	21	2,755	.998					Olumsuz Tutumlar	Evet	320	3,232	.775	16,869	-1,969	339	.062	Hayır	21	3,714	1,105	Olumlu Tutumlar	Evet	320	3,692	.705	22,130	3,365	339
Olumsuz Tutumlar	Evet	320	3,232	.775	16,869	-1,969	339	.062																					
	Hayır	21	3,714	1,105					Olumlu Tutumlar	Evet	320	3,692	.705	22,130	3,365	339	.003	Hayır	21	2,857	1,123								
Olumlu Tutumlar	Evet	320	3,692	.705	22,130	3,365	339	.003																					
	Hayır	21	2,857	1,123																									

Tablo 5 incelendiğinde araştırmaya katılan formasyon eğitimi almış öğretmenlerin “Programdaki Duruma İlişkin Tutumlar” alt boyutuna ait ortalaması $\bar{X} = 3.920$; formasyon eğitimi almamış öğretmenlerin puanlarının ortalaması ise $\bar{X} = 2.755$ ’dir. Formasyon eğitimi almış ve formasyon eğitimi almamış öğretmenlerin ortalama puanları arasındaki farkın formasyon eğitimi almış öğretmenlerden yana anlamlı olduğu ifade edilebilir ($p < .05$).

Formasyon eğitimi almış öğretmenlerin “Olumsuz Tutumlar” alt boyutuna ait ortalaması $\bar{X} = 3.232$; formasyon eğitimi almamış öğretmenlerin puanlarının ortalaması ise $\bar{X} = 3.714$ ’tür. Formasyon eğitimi almış ve formasyon eğitimi almamış öğretmenlerin ortalama puanları arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır ($p > .05$).

Formasyon eğitimi almış öğretmenlerin “Olumlu Tutumlar” alt boyutuna ait ortalaması $\bar{X} = 3.692$; formasyon eğitimi almamış öğretmenlerin puanlarının ortalaması ise $\bar{X} = 2.857$ ’dir. Formasyon eğitimi almış ve formasyon eğitimi almamış öğretmenlerin ortalama puanları arasındaki farkın formasyon eğitimi almış öğretmenlerden yana anlamlı olduğu ifade edilebilir ($p < .05$).

Öğretmenlerin ÖDTÖ’nün alt boyutlarına ait tutum düzeylerinin ölçme ve değerlendirmeye yönelik eğitim alma durumu değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğine ilişkin incelemenin yapılabilmesi için bağımsız örneklem t-Testi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6: Ölçme ve Değerlendirmeye Yönelik Eğitim Alma Durumu Değişkenine Göre ÖDTÖ’nin Alt Boyutlarının İncelenmesi

Boyutlar	Ölçme ve Değerlendirmeye Yönelik Eğitimi Alma Durumu		N	\bar{X}	ss	F	t	sd	p
	Evet	Hayır							
Programdaki Duruma İlişkin Tutumlar	Evet		118	3,361	.901	4,011	1,633	339	.104
	Hayır		223	3,202	.750				
Olumsuz Tutumlar	Evet		118	3,309	.824	1,371	.799	339	.425
	Hayır		223	3,236	.797				
Olumlu Tutumlar	Evet		118	3,736	.667	3,516	1,679	339	.094
	Hayır		223	3,591	.806				

Tablo 6 incelendiğinde araştırmaya katılan ölçme ve değerlendirmeye yönelik eğitim almış öğretmenlerin “Programdaki Duruma İlişkin Tutumlar” alt boyutuna ait ortalaması $\bar{X} = 3.361$ ölçme ve değerlendirmeye yönelik eğitim almamış öğretmenlerin puanlarının ortalaması ise $\bar{X} = 3.202$ ’dir. Ölçme ve değerlendirmeye yönelik eğitim almış ve almamış öğretmenlerin ortalama puanları arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır ($p > .05$).

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik eğitim almış öğretmenlerin “Olumsuz Tutumlar” alt boyutuna ait ortalaması $\bar{X} = 3.309$; ölçme ve

değerlendirmeye yönelik eğitim almamış öğretmenlerin puanlarının ortalaması ise $\bar{X} = 3.236$ 'dır. Ölçme ve değerlendirmeye yönelik eğitim almış ve almamış öğretmenlerin ortalama puanları arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır ($p > .05$).

Ölçme ve değerlendirmeye yönelik eğitim almış öğretmenlerin "Olumlu Tutumlar" alt boyutuna ait ortalaması $\bar{X} = 3.736$; ölçme ve değerlendirmeye yönelik eğitim almamış öğretmenlerin puanlarının ortalaması ise $\bar{X} = 3.591$ 'dir. Ölçme ve değerlendirmeye yönelik eğitim almış ve almamış öğretmenlerin ortalama puanları arasındaki fark anlamlı bulunmamıştır ($p > .05$).

Öğretmenlerin ÖDTÖ'nün alt boyutlarına ait tutum düzeylerinin mezun olunan fakülte değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğine yönelik incelemenin yapılabilmesi için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmış ve sonuçlar Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7: *Mezun Olunan Fakülte Değişkenine Göre ÖDTÖ'nin Alt Boyutlarının İncelenmesi*

Boyutlar	Mezun Olunan Fakülte	N	\bar{X}	ss	df	F	p	Fark
Programdaki Duruma İlişkin Tutumlar	İlahiyat Fakültesi	260	3,309	,749	3	6,057	.001	1-2
	İslami İlimler Fakültesi	9	3,810	,257				1-3
	Yüksek İslam Enstitüsü	3	4,000	,000				1-4
	Eğitim Fakültesi (İDKAB)	69	2,957	,971				2-4
Olumsuz Tutumlar	İlahiyat Fakültesi	260	3,251	,818	3	1,368	.252	3-4
	İslami İlimler Fakültesi	9	2,958	,596				1-3
	Yüksek İslam Enstitüsü	3	4,000	,000				1-4
	Eğitim Fakültesi (İDKAB)	69	3,310	,783				2-4
Olumlu Tutumlar	İlahiyat Fakültesi	260	3,648	,732	3	.263	.852	1-2
	İslami İlimler Fakültesi	9	3,810	,257				1-3
	Yüksek İslam Enstitüsü	3	3,714	,000				1-4
	Eğitim Fakültesi (İDKAB)	69	3,590	,924				2-4

Tablo 7 incelendiğinde mezun olunan fakülte değişkenine göre yapılan varyans analizi sonucu ÖDTÖ'nün "Programdaki Duruma İlişkin Tutumlar" alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur ($p < .05$). Gruplar arası karşılaştırma testi sonucuna göre ilahiyat fakültesi mezunları ile İslami ilimler fakültesi mezunları, yüksek İslam enstitüsü mezunları ve eğitim fakültesi mezunları arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalamalar dikkate alındığında ilahiyat fakültesi mezunları ile İslami ilimler fakültesi mezunları ve yüksek İslam enstitüsü mezunları arasındaki anlamlı farklılığın İslami ilimler fakültesi mezunları ve yüksek İslam enstitüsü mezunlarından yana olduğu anlaşılmakta; eğitim fakültesi mezunları ile ilahiyat fakültesi mezunları arasındaki anlamlı farklılığın ise ilahiyat fakültesi mezunlarından yana olduğu görülmektedir. Ayrıca İslami ilimler fakültesi mezunları ile eğitim fakültesi mezunları arasında İslami ilimler fakültesi mezunlarından yana anlamlı farklılığın olduğu ortaya çıkmıştır.

Mezun olunan fakülte değişkenine göre yapılan varyans analizi sonucu ÖDTÖ'nün "Olumsuz Tutumlar" ve "Olumlu Tutumlar" alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p > .05$).

Öğretmenlerin ÖDTÖ'nün alt boyutlarına ait tutum düzeylerinin eğitim düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğine yönelik incelemenin yapılabilmesi için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmış ve sonuçlar Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8: *Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre ÖDTÖ'nin Alt Boyutlarının İncelenmesi*

Boyutlar	Eğitim Düzeyi	N	\bar{X}	ss	df	F	p	Fark
Programdaki Duruma İlişkin Tutumlar	Lisans	251	3,291	.853				
	Yüksek Lisans	75	3,142	.677	2	.977	.378	
	Doktora	15	3,257	.564				
Olumsuz Tutumlar	Lisans	251	3,277	.819				
	Yüksek Lisans	75	3,255	.815	2	.696	.499	
	Doktora	15	3,025	.420				
Olumlu Tutumlar	Lisans	251	3,626	.799				
	Yüksek Lisans	75	3,737	.659	2	1,392	.250	
	Doktora	15	3,400	.564				

Tablo 8 incelendiğinde eğitim düzeyi değişkenine göre yapılan varyans analizi sonucu ÖDTÖ'nün "Programdaki Duruma İlişkin Tutumlar", "Olumsuz Tutumlar" ve "Olumlu Tutumlar" alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p>.05$).

Öğretmenlerin ÖDTÖ'nün alt boyutlarına ait tutum düzeylerinin görev süresi değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğine yönelik incelemenin yapılabilmesi için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmış ve sonuçlar Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9: *Görev Süresi Değişkenine Göre ÖDTÖ'nün Alt Boyutlarının İncelenmesi*

Boyutlar	Görev Süresi	N	\bar{X}	ss	df	F	p	Fark
Programdaki Duruma İlişkin Tutumlar	1 - 4 yıl	39	3,087	.835	5	4,579	.000	1-6
	5 - 9 yıl	100	3,250	.897				2-6
	10 - 15 yıl	66	3,207	.553				3-6
	16 - 25 yıl	103	3,167	.809				4-6
	26 - 30 yıl	18	3,785	.917				4-6
	31 ve üzeri yıl	15	3,942	.118				5-6
Olumsuz Tutumlar	1 - 4 yıl	39	3,490	.765	5	3,071	.010	1-5
	5 - 9 yıl	100	3,177	.898				
	10 - 15 yıl	66	3,147	.902				
	16 - 25 yıl	103	3,419	.638				4-5
	26 - 30 yıl	18	2,833	.662				
	31 ve üzeri yıl	15	3,150	.701				
Olumlu Tutumlar	1 - 4 yıl	39	3,879	.873	5	1,425	.215	
	5 - 9 yıl	100	3,658	.867				
	10 - 15 yıl	66	3,474	.842				
	16 - 25 yıl	103	3,638	.548				
	26 - 30 yıl	18	3,619	.708				
	31 ve üzeri yıl	15	3,685	.594				

Tablo 9 incelendiğinde görev süresi değişkenine göre yapılan varyans analizi sonucu ÖDTÖ'nün "Programdaki Duruma İlişkin Tutumlar" alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<.05$). Gruplar arası karşılaştırma testi sonucuna göre görev süresi 31 yıl ve üzeri olan öğ-

retmenler ile görev süresi 1-4 yıl, 5-9 yıl, 10-15 yıl, 16-25 yıl ve 26-30 yıl olan öğretmenler arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalamalar dikkate alındığında görev süresi 31 yıl ve üzeri olan öğretmenler ile görev süresi 1-4 yıl, 5-9 yıl, 10-15 yıl, 16-25 yıl ve 26-30 yıl olan öğretmenler arasındaki anlamlı farklılığın görev süresi 31 yıl ve üzeri olan öğretmenlerden yana olduğu görülmüştür.

Yapılan varyans analizi sonucu ÖDTÖ'nün "Olumsuz Tutumlar" alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur ($p < .05$). Gruplar arası karşılaştırma testi sonucuna göre görev süresi 26-30 yıl olan öğretmenler ile görev süresi 1-4 yıl ve 16-25 yıl olan öğretmenler arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalamalar dikkate alındığında görev süresi 26-30 yıl olan öğretmenler ile görev süresi 1-4 yıl ve 16-25 yıl olan öğretmenler arasındaki anlamlı farklılığın görev süresi 26-30 yıl olan öğretmenlerden yana olduğu görülmektedir.

Görev süresi değişkenine göre yapılan varyans analizi sonucu ÖDTÖ'nün "Olumlu Tutumlar" alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p > .05$).

Tablo 10: Görev Yapılan Okul Türü Değişkenine Göre ÖDTÖ'nün Alt Boyutlarının İncelenmesi

Boyutlar	Görev Yapılan Okul Türü	N	\bar{X}	ss	df	F	p	Fark
Programdaki Duruma İlişkin Tutumlar	Ortaokul	160	3,263	.832	6	3,769	.001	1-5
	İmam Hatip Ortaokulu	58	3,416	.696				2-5
	Anadolu Lisesi	39	3,175	.541				3-5
	Meslek Lisesi	27	3,095	.859				4-5
	Fen Lisesi	12	3,857	.211				6-5
	İmam Hatip Lisesi	36	2,869	1,053				1-7
	Diğer Lise	9	3,714	.000				2-7
					4-7			
					6-7			

570 • FARKLI DEĞİŞKENLERE GÖRE DKAB ÖĞRETMENLERİNİN ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMEYE YÖNELİK TUTUMLARI

	Ortaokul	160	3,277	.804				1-6
	İmam Hatip Ortaokulu	58	3,150	.926				2-6
Olumsuz Tutumlar	Anadolu Lisesi	39	3,000	.759	6	2,968	.008	3-6
	Meslek Lisesi	27	3,250	.771				5-6
	Fen Lisesi	12	3,031	.717				1-7
	İmam Hatip Lisesi	36	3,583	.595				2-7
	Diğer Lise	9	3,875	.541				3-7
	Ortaokul	160	3,646	.822				5-7
	İmam Hatip Ortaokulu	58	3,514	.706				
Olumlu Tutumlar	Anadolu Lisesi	39	3,494	.714	6	1,329	.244	
	Meslek Lisesi	27	3,825	.479				
	Fen Lisesi	12	3,607	.286				
	İmam Hatip Lisesi	36	3,750	.857				
	Diğer Lise	9	4,047	.804				

Öğretmenlerin ÖDTÖ'nün alt boyutlarına ait tutum düzeylerinin görev yapılan okul türü değişkenine göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğine yönelik incelemenin yapılabilmesi için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) uygulanmış ve sonuçlar Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10 incelendiğinde görev yapılan okul türü değişkenine göre yapılan varyans analizi sonucu ÖDTÖ'nün "Programdaki Duruma İlişkin Tutumlar" alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur ($p < .05$). Gruplar arası karşılaştırma testi sonucuna göre görev yaptığı okul türü fen lisesi olan öğretmenler ile görev yaptığı okul türü ortaokul, imam hatip ortaokulu, Anadolu lisesi, meslek lisesi ve imam hatip lisesi olan öğretmenler arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalamalar dikkate alındığında görev yaptığı okul türü fen lisesi olan öğretmenler ile görev yaptığı okul türü ortaokul, imam hatip ortaokulu, Anadolu lisesi, meslek lisesi ve imam hatip lisesi olan öğretmenler arasındaki anlamlı farklılığın görev yaptığı okul türü fen lisesi olan öğretmenlerden yana olduğu görülmüştür. Ayrıca gruplar arası karşılaştırma testi sonucuna göre görev yaptığı okul türü diğer olan öğretmenler ile görev yaptığı okul türü ortaokul, imam hatip ortaokulu, Anadolu lisesi, meslek lisesi ve imam hatip lisesi olan öğretmenler arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Sonuç ortalamalarına göre görev yaptığı okul türü diğer olan öğretmenler ile görev yaptığı okul türü ortaokul, imam hatip ortaokulu, Anadolu lisesi, meslek lisesi ve imam hatip lisesi olan öğretmenler arasındaki anlamlı farklılığın gö-

rev yaptığı okul türü diğer olan öğretmenlerden yana olduğu görülmüştür.

Yapılan varyans analizi sonucu ÖDTÖ'nün "Olumsuz Tutumlar" alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<.05$). Gruplar arası karşılaştırma testi sonucuna göre görev yaptığı okul türü imam hatip lisesi olan öğretmenler ile görev yaptığı okul türü ortaokul, imam hatip ortaokulu, Anadolu lisesi ve fen lisesi olan öğretmenler arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalamalar dikkate alındığında görev yaptığı okul türü imam hatip lisesi olan öğretmenler ile görev yaptığı okul türü ortaokul, imam hatip ortaokulu, Anadolu lisesi ve fen lisesi olan öğretmenler arasındaki anlamlı farklılığın görev yaptığı okul türü imam hatip lisesi olan öğretmenlerden yana olduğu görülmüştür. Ayrıca gruplar arası karşılaştırma testi sonucuna göre görev yaptığı okul türü diğer olan öğretmenler ile görev yaptığı okul türü ortaokul, imam hatip ortaokulu, Anadolu lisesi ve fen lisesi olan öğretmenler arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Ortalamalar dikkate alındığında görev yaptığı okul türü diğer olan öğretmenler ile görev yaptığı okul türü ortaokul, imam hatip ortaokulu, Anadolu lisesi ve fen lisesi olan öğretmenler arasındaki anlamlı farklılığın görev yaptığı okul türü diğer olan öğretmenlerden yana olduğu görülmüştür.

Görev yaptığı okul türü değişkenine göre yapılan varyans analizi sonucu ÖDTÖ'nün "Olumlu Tutumlar" alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p>.05$).

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Ölçme ve değerlendirme; eğitim öğretim sürecinin çıktılarının öngörülen amaçlar ile ne kadar uyumlu olduğunu ortaya koymak, niteliğinin nasıl olduğunu belirleyerek süreci daha iyi noktalara taşınmak bakımından önemli bir olgudur. Bu noktada öğretim sürecinin amacına uygun, geçerli ve güvenilir bir şekilde ölçülmesi için ölçme ve değerlendirmeye dair DKAB öğretmenlerinin mesleki bilgi, beceri, donanım ve yeterliliklerinin yanında tutumları da önemlidir. Söz konusu önem, öğretmenlerin sahip oldukları tutumlarının sürecin sağlıklı bir şekilde ölçülmesini ve değerlendirilmesini doğrudan etkilenmesinden kaynaklanmaktadır.

Eğitim sürecinin önemli bir parçası ve tamamlayıcısı olan ölçme ve değerlendirmeye dair DKAB öğretmenlerinin mevcut tutumlarını belirlemek amacıyla yapılan bu çalışmada ilişkisel tarama modelinde gerçekleştirilen nicel bir çalışma benimsenmiştir. Araştırmada 3 alt boyuttan, 22 maddeden

oluşan ve demografik bilgilerin yer aldığı ÖDTÖ kullanılmıştır. Araştırmada “kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi” tercih edilmiştir. Araştırmaya farklı okul türlerinde görev yapan toplam 341 DKAB öğretmeni katılmış, elde edilen veriler istatistiksel olarak analiz edilmiştir. Analiz sonucu verilerin normal dağılım gösterdiği ortaya çıkmıştır.

Araştırma bulguları, ölçme ve değerlendirmeye yönelik *Olumlu ve Olumsuz Tutumlar* boyutunda kadın ve erkekler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığını ortaya koymaktadır. Bu durumun ölçme ve değerlendirmeye yönelik tutumların belirlenmesi için Yıldırım ve Yıldırım (2022) tarafından fen bilgisi, Göktaş-Şad’ın (2021) matematik, Çalışkan-Yazıcı’nın (2013) ve Şahin ve Atasoy’un (2018) sosyal bilgiler ve Erdoğan’ın (2010) tüm branş öğretmenlerinden elde ettiği bulgular paralellik göstermektedir. Bunun birlikte araştırma bulgular ölçme değerlendirmenin farklı boyutlarını ele alan diğer çalışmaların sonuçları (Yaşar, 2014; Gencel-Özbaşı, 2013; Tatar-Murat, 2011; Çakmak, 2011) ile örtüştüğü görülmektedir. Ancak *Programdaki Duruma İlişkin Tutumlar* alt boyutunda kadın DKAB öğretmenlerinin erkekler göre ölçme ve değerlendirmeye yönelik tutumlarının daha yüksek olduğunu ifade etmek mümkündür. Bu bulgu ise Kaya (2021), Aslan (2020), Karamustafaoğlu vd. (2012), Gündoğdu (2012) ve (2011), Okur-Azar’ın (2011), Kanatlı’nın (2008) yaptıkları çalışmaların sonuçlarıyla paralellik göstermektedir. Cinsiyet değişkeni bakımından Avan vd. (2019) ile Işıkdöğün’ün (2014) elde ettiği bulgularda ise ölçme ve değerlendirmeye yönelik erkek öğretmenlerin daha olumlu görüşlere sahip olduğu ortaya çıkmıştır. Söz konusu bu iki çalışmanın sonucu çalışma bulgularımızdan tamamen farklılık arz etmektedir. Bu durumun örneklem farklılığından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Araştırmada elde edilen bir diğer bulgu ise formasyon eğitimi alma veya almama durumudur. Formasyon eğitimi alma durumunun ölçme ve değerlendirmeye yönelik öğretmen tutumlarını olumlu yönde etkilediğini söylemek mümkündür. Diğer taraftan da olumsuz tutumlar bağlamında formasyon eğitimi alıp almama durumunun tutumlar üzerinde herhangi bir etkisinin olmadığı söylenebilmektedir. Bununla birlikte formasyon eğitimi alıp almama durumunun fen edebiyat veya ilahiyat gibi alanlarla sınırlı olması bakımından çalışmanın bulguları Yıldırım ve Yıldırım (2022) ile Çakmak’ın (2011) sonuçlarıyla benzerlik taşımaktadır. Diğer taraftan Yıldız-Genç’in araştırması (2016) ve Işıkdöğün’ün 2014 yılında yaptığı formasyonlu veya formasyonsuz programlardan mezun olma durumunun öğretmenlerin ölçme ve değerlendirme dair görüşlerinde anlamlı bir değişken olmadığını gösteren çalışmasının bulgularıyla farklılık göstermektedir. Söz konusu bulgular çerçevesinde farklı

örneklem gruplarıyla çalışmalar gerçekleştirilerek farklılığın nedenleri derinlemesine incelenebilir.

Öğretmenlerin mezun oldukları fakülte türünün de ölçme ve değerlendirmeye yönelik tutumları üzerinde etkili olduğunu çalışma bulguları göstermektedir. İlahiyat fakültesi mezunları ile İslami ilimler fakültesi mezunları ve yüksek İslam enstitüsü mezunları arasındaki anlamlı farklılığın İslami ilimler fakültesi mezunları ve yüksek İslam enstitüsü mezunlarından yana olduğu görülmektedir. Yine eğitim fakültesi mezunları ile ilahiyat fakültesi mezunları arasındaki anlamlı farklılığın ilahiyat fakültesi mezunlarının lehine olduğu söylemek mümkündür. Ayrıca İslami ilimler fakültesi mezunları ile eğitim fakültesi mezunları arasındaki fark İslami ilimler fakültesi mezunlarından yana anlamlıdır. Söz konusu bulgular; mezun olunan kurumun bir değişken olmadığını ortaya koyan din ve ahlak öğretiminde ölçme ve değerlendirme üzerine Karbeyaz (2018), Yıldız (2015), Işıkdoğan (2014), Gündoğdu (2012), Çakmak (2011), Gündoğdu (2011) tarafından yapılan araştırmaların ve Yıldırım-Yıldırım (2022), Aslan (2020), Gökteş-Şad (2019), Avan vd. (2019) tarafından diğer öğretim branşlarına yönelik gerçekleştirilen çalışmaların bulgularıyla farklılık göstermektedir. Bu boyutuyla araştırma bulguları diğer birçok araştırmadan ayrılmaktadır.

Görev süresi yani kıdem DKAB öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme tutumları üzerinde etkilidir. Araştırma bulguları hem ÖDTÖ'nun *Programdaki Duruma İlişkin Tutumlar*, hem de *Olumsuz Tutumlar* alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olduğunu göstermektedir. Bu bulgu Karbeyaz'ın (2018) DKAB öğretmenlerinin alternatif ölçme ve değerlendirme araç tercihleri ve Gündoğdu'nun (2012) DKAB öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme araç tercihleri, Karamustafaoğlu vd. (2012) ile Avan vd. (2019) ve Erdoğan'nun (2010) tüm branş öğretmenlerini kapsayan ölçme ve değerlendirme tutumlarını inceleyen çalışma bulgularıyla örtüşmektedir. Diğer taraftan kıdem değişkeninin ölçme ve değerlendirmeye dair düşünce, tercih ve tutumlar üzerinde etkisi olmadığını ortaya koyan Yıldırım-Yıldırım (2022), Gökteş-Şad (2019), Atasoy-Şahin (2018), Işıkdoğan (2014), Şaşmaz Ören vd. (2014), Çalışkan-Yazıcı (2013), Özenç (2013), Çakmak (2011), Kilmen-Demirtaşlı (2009), Özdemir (2009), Nazlıçiçek-Akarsu (2008), Orbeyi-Güven (2008), vb. çalışmaların sonuçlarından farklılık arz etmektedir.

DKAB öğretmenlerinin görev yaptığını okul türü de ölçme ve değerlendirme tutumlarını etkileyen faktörlerden birisidir. Araştırma bulguları farklı okul türlerinde görev yapan öğretmenlerin tutum düzeylerinde istatistiksel olarak

anamlı bir farklılık olduğunu göstermiştir. Sonuçlar, görev yaptığı okul türü fen lisesi olan öğretmenler ile görev yaptığı okul türü ortaokul, imam hatip ortaokulu, Anadolu lisesi, meslek lisesi ve imam hatip lisesi olan öğretmenler arasındaki anlamlı farklılığın görev yaptığı okul türü fen lisesi olan öğretmenlerden yana olduğunu ortaya koymuştur. Ayrıca gruplar arası karşılaştırma testi sonucuna göre görev yaptığı okul türü diğer olan öğretmenler ile görev yaptığı okul türü ortaokul, imam hatip ortaokulu, Anadolu lisesi, meslek lisesi ve imam hatip lisesi olan öğretmenler arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Bu farklılık ölçeğin her 3 boyutu olan programdaki duruma ilişkin tutumlar, olumlu ve olumsuz tutumlar boyutlarında görülmüştür. Söz konusu bulgu farklı alanlarda Karkuş (2020), Avan vd. (2019) tarafından yapılan ve Gündoğdu (2012), Çakmak (2011), Gündoğdu'nun (2011) Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi alanında yapılan araştırma bulgularıyla paralellik gösterirken Göktaş-Şad (2019), Karbeyaz'ın (2018) çalışma bulgularıyla farklılık arz etmiştir.

Sonuç olarak “Ölçme ve Değerlendirme Tutum Ölçeği”nden elde ettiği puanlara göre DKAB öğretmenlerinin genel olarak ölçme ve değerlendirmeye yönelik tutumlarının yüksek olduğunu belirtmek mümkündür. Bunun yanında öğretmenlerin ölçme ve değerlendirmeye yönelik tutumları cinsiyet, formasyon eğitimi alıp almama durumu, mezun olunan fakülte, kıdem, görev yapılan okul türü gibi çeşitli değişkenler bakımından farklılık göstermektedir. Dahası araştırma bulguları, olumsuz tutum veya düşük tutum düzeyine sahip öğretmenlerin de olduğunu ortaya koymaktadır. Bu çerçevede hizmet öncesi ve hizmet-içi öğretmen eğitimlerinde daha nitelikli ölçme ve değerlendirme eğitimi verilmesi; ölçme ve değerlendirmeye dair DKAB öğretmenlerinin olumlu farkındalık oluşturmalarına, bununla birlikte öğretmenlerin tutumlarında olumlu bir değişikliğe ve süreci daha iyi ele almalarına yardımcı olacağı düşünülmektedir.

Finansal Destek / Grant Support: Yazar, çalışmada herhangi bir finans/teşvik kullanılmadığını beyan etmektedirler. / The author declared that this study has received no financial support.

Etik Kurul İzni / Ethics Committee Approval: Yazar bu makalede araştırma ve yayın etiğine uyulduğunu beyan etmektedirler. Bu araştırma, Kırıkkale Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulunun 22/04/2022 tarihli 4. Oturum, 28 sayılı kararı ile alınan izinle yürütülmüştür. This research is conducted with the permission of Kırıkkale University . Social and Human Research Ethics Committee, decree no: 28, 22/04/2022

Kaynaklar/References

- Alabaş, Ramazan- Kamer, S. Tunay. “Sosyal Bilgiler Öğretim Programının Değerlendirilmesi: Uygulayıcı Görüşlerinin Nitel Analizi”. *I. Ulusal İlköğretim Kongresi (2007, Kasım 15-17)*. 1-11. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.
- Aslan, Serkan. “Öğretmen Adaylarının Ölçme Değerlendirmeye Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi”. *OPUS International Journal of Society Researches 16 Eğitim ve Toplum Özel sayısı* (2020), 6047-6068. <https://doi.org/10.26466/opus.755991>
- Avan, Çağrı vd. “Öğretmenlerin Ölçme Değerlendirmeye Yönelik Tutumları: Kastamonu Örneği”. *Gazi Eğitim Bilimleri Dergisi 5/3* (2019), 20-31.
- Bekiroğlu, Feral Ogan. *Ne Kadar Başarılı? Klasik ve Alternatif Ölçme ve Değerlendirme Yöntemleri: Fizikte Uygulamalar*. İstanbul: Nobel Yayın Dağıtım, 2004.
- Binbaşıoğlu, Cavit. *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. Ankara: Binbaşıoğlu Yayınevi, 1978.
- Cingöz, Osman- Akyürek, Süleyman. “DKAB Öğretmenlerinin, Ölçme ve Değerlendirme Tekniklerini Eleştirel Düşünme Eğitimine Katkı Sağlayacak Şekilde Kullanma Durumları”. *Bilimname 44* (2021), 239-278. <https://doi.org/10.28949/bilimname.695541>
- Çağlayan, Ahmet. *Eğitimde Özlenen Öğretmenler*. İstanbul: Ağaç Yayınları, 2004.
- Çakmak, Alaaddin. *Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretiminde Ölçme ve Değerlendirme Teknikleri Ve Öğretmenlerin Bunları Kullanma Düzeyleri*. Sakarya: Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2011.
- Çalışkan, Hüseyin- Yazıcı, Kubilay. “Ölçme ve Değerlendirmeye Yönelik Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi ve Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Tutum Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi”. *International Journal of Human Sciences 10/1* (2013), 398-415.
- Ercan, İlker- Kan, İsmet. “Ölçeklerde Güvenirlilik ve Geçerlik”. *Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi 30/3* (2004), 211-216.
- Erdoğdu, Yüksel Mustafa. “Öğretmenlerin Ölçme ve Değerlendirmeye yönelik tutumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi”. *International Conference on New Trends in Education and Their Implications*, (11-13 November 2010), Antalya.
- Ertuğrul, Halit. *Son Gelişmelerle Öğretmenlikte Yeni Teknikler*. İstanbul: Timaş Yayınları, 2003.
- Gencel, İlke Evin- Özbaşı, Durmuş. “Öğretmen Adaylarının Ölçme ve Değerlendirme Alanına Yönelik Yeterlik Algılarının İncelenmesi”. *İlköğretim Online 12/1* (2013), 190-201.
- Göktaş, Özlem- Şad, Süleyman Nihat. “Matematik Öğretmenlerinin Ölçme ve Değerlendirme Yaklaşımlarına İlişkin Algılarının İncelenmesi”. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 21/2* (2021), 402-415. <https://doi.org/10.17240/aibu-efd.2021.21.62826-578152>
- Gündoğdu, Yusuf. “Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenlerinin Tercih Ettikleri Ölçme Araçları”. *Journal of Istanbul University Faculty of Theology 27* (2012), 85-112.
- Güngör, Ali. *İlköğretim Okulları İkinci Kademe Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenlerinin Ölçme ve Değerlendirme Sorunları*. Kayseri: Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2001.
- Işıkdogan, Davut. “Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Öğretmenlerinin Yapılandırmacı Ölçme ve Değerlendirme Yöntemlerine Yönelik Görüşleri Diyarbakır-Şanlıurfa Örneği”. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 11* (2014), 165-181.

576 • FARKLI DEĞİŞKENLERE GÖRE DKAB ÖĞRETMENLERİNİN ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMEYE YÖNELİK TUTUMLARI

- İlhan, Nail vd. “Eğitim Araştırmalarına Yönelik Öğretmen Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması”. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi* 4/8 (2013), 31-57.
- Kanatlı, Fikriye. *Alternatif Ölçme Değerlendirme Teknikleri Konusunda Sınıf Öğretmenlerinin Görüşlerinin Değerlendirilmesi*. Hatay: Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2008
- Karakuş, Samet. “Tarih Öğretmenlerinin Alternatif Ölçme-Değerlendirme Sürecinde Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Görüşleri”. *Muallim Rifat Eğitim Fakültesi Dergisi* 2/2 (2020), 80-96.
- Karaküttük, Kasım vd. “Eğitim Yönetiminde Değerlendirme Süreci”. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences* 27/1 (2019), 361-383.
- Karamustafaoglu, Orhan- Yaman, Süleyman. “Öğretmen Adaylarının Ölçme ve Değerlendirme Alanına Yönelik Yeterlik Algı Düzeylerinin İncelenmesi”. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi* 44/2 (2011), 53-72. https://doi.org/10.1501/Egifak_0000001224
- Karamustafaoglu, Sevilay vd. “Alternatif Ölçme Değerlendirme Araçlarına İlişkin Sınıf Öğretmenlerinin Öz Yeterlilikleri”. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 1/2 (2012), 167-179.
- Karbeyaz, Pervin. “İDKAB Öğretmenlerinin Alternatif Ölçme Değerlendirme Tekniklerini Kullanma Düzeyi”. *Sosyal Bilimler Dergisi* 8/16 (2018), 201-25.
- Karbeyaz, Pervin. *İlkokul ve Ortaokul Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenlerinin Alternatif Ölçme ve Değerlendirme Tekniklerini Kullanma Düzeyleri ve Karşılaştıkları Sorunları (Osmaniye İli Örneği)*. Kilis: Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2018.
- Kaya, Umut. “İlahiyat Öğrencilerinin Ölçme ve Değerlendirme Dersi Tutumları”. *Türkiye Din Eğitimi Araştırmaları Dergisi* 12 (2021), 121-145.
- Kızılabdullah, Yıldız. *Din Öğretiminde Planlama ve Değerlendirme*. Ankara: Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2004.
- Kilmen, Sevilay- Çıkrıkçı Demirtaşlı, Nükhet. “The Perceptions of Primary School Teachers About Their Application Levels of Measurement and Evaluation Principles.” *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences* 42/2 (2009), 27-54. https://doi.org/10.1501/Egifak_0000001175
- Maden, Sedat. “Türkçe Dersi Öğretmenlerinin Ölçme Değerlendirmeye İlişkin Algıları”. *Milli Eğitim Dergisi* 41 (2011), 212-233.
- Nazlıççek, Nergis- Akarsu, Fisun. “Fizik, Kimya ve Matematik Öğretmenlerinin Değerlendirme Araçlarıyla İlgili Yaklaşımları ve Uygulamaları”. *Eğitim ve Bilim* 33 (2008), 18-29.
- Okur, Melek- Azar, Ali. “Fen ve Teknoloji Dersinde Kullanılan Alternatif Ölçme ve Değerlendirme Tekniklerine İlişkin Öğretmen Görüşleri”.. *Kastamonu Eğitim Dergisi* 19/2 (2011), 387-400.
- Orbeyi, Saadet- Güven, Bülent. “Yeni İlköğretim Matematik Dersi Öğretim Programının Değerlendirme Ögesine İlişkin Öğretmen Görüşleri”. *Eğitimde Kuram ve Uygulama* 4/1 (2008) 133-147.
- Öncü, Hüseyin. *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. Ankara: Matser Basım, 1994.

- Özçelik, Durmuş Ali. *Ölçme ve Değerlendirme*. Ankara: ÖSYM Yayınları, 1998.
- Özdemir, Soner Mehmet. “Sınıf Öğretmenlerinin Yeni İlköğretim Programlarının Ölçme ve Değerlendirme Süreçlerinde Karşılaştıkları Sorunların İncelenmesi”. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi* 42/2 (2018), 55-79.
- Özenç, Mehmet. “Sınıf Öğretmenlerinin Alternatif Ölçme ve Değerlendirme Bilgi Düzeylerinin Belirlenmesi”. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi* 21 (2013), 157-178.
- Özsoy, T. Yargıcı vd. “Eğitimsel Değerlendirme Öğretim Süreci İçinde Öğrencilerin Değerlendirilmesinde Yeni Bir Model Önerisi”. *Yaşadıkça Eğitim Dergisi* 69 (2001), 28-35.
- Quilter, S. M. *Inservice Teachers' Assessment Literacy and Attitudes toward Assessment*. University of South Carolina, Doctoral Dissertation, 1998.
- Reçber, Halil İbrahim. *Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Öğretmenlerinin Ölçme ve Değerlendirme Algıları (Şanlıurfa İli Örneği)*. Şanlıurfa: Harran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2010.
- Saban, Ahmet. *Öğrenme-Öğretme Süreci: Yeni Teori ve Yaklaşımlar*. Ankara: Nobel Yayın, 2014.
- Senemoğlu, Nuray. *Gelişim, Öğrenme ve Öğretim (Kuramdan Uygulamaya)*. Ankara: Gönül Yayıncılık, 2007.
- Serdarer Kuzu, Bilge. *Öğretmenlerin Ölçme Değerlendirme Sürecine Yönelik Tutumlarını Ölçen Bir Ölçek Geliştirme Çalışması*. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2016.
- Stiggins, Richard J. *Student-Centered Classroom Assessment*. New Jersey: Prentice Hall, 1997.
- Şahin, Çavuş vd. “Okul Öncesi Öğretmen Yetiştirme Programı Hakkında Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Görüşleri”. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi* 14/1 (2013), 101-118.
- Şahin, Merve- Atasoy, Emin. “Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Alternatif Ölçme-Değerlendirme Yöntemlerine Yönelik Tutumlarının Değerlendirilmesi”. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi* 4/1 (2018), 18-33.
- Şaşmaz Ören, Fatma vd. “Fen ve Teknoloji Öğretmen Adaylarının Alternatif Ölçme Değerlendirme Yaklaşımlarına Yönelik Öz-Yeterlilik Düzeyleri ve Görüşleri”. *Educational Sciences: Theory & Practice* 11/3 (2011), 1675-1698.
- Şimşek, Eyüp. “Öğretmen Adaylarının Ölçme ve Değerlendirme Genel Yeterlik Algıları: Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Örneği”. *Amasya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 11 (2018), 59-80.
- Taşgın, Adnan. *Ölçme ve Değerlendirme Eğitimde Ölçme ve Değerlendirmenin İşlevleri*. (2019). <https://doi.org/10.13140/RG.2.2.12466.15047>
- Tatar, Nilgün- Murat, Serap. “Öğretmen Adaylarının Değerlendirmeye Yönelik Algıları”. *e-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi* 2/4 (2011), 70-88.
- Taymaz, Haydar. *Orta Öğretimde Öğrenci Başarısının Ölçülmesi ve Değerlendirilmesi*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Etüd ve Programlama Dairesi Yayınları, 1974.
- Tekin, Halil. *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. Ankara: Yargı Yayınevi, 2003.
- Tezci, İbrahim Hakkı. “Öğretmenlere Yönelik Ölçme ve Değerlendirme Tutum Ölçeği Geliştirme Çalışması”. *I. Uluslararası Bilim, Eğitim, Sanat ve Teknoloji Sempozyumu Tam Metin Kitabı*. 408-417. İzmir, 2019.

578 • FARKLI DEĞİŞKENLERE GÖRE DKAB ÖĞRETMENLERİNİN ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMEYE YÖNELİK TUTUMLARI

- Turgut, M. F. *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. Ankara: Saydam Matbaacılık, 1993.
- Yaşar, Metin. “Öğretmen Adaylarının “Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme” Dersine Yönelik Tutumlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi”. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 4/2 (2014), 64-83.
- Yıldırım, Cemal. *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. Ankara: ÖSYM Yayınları, 1999.
- Yıldız, Mehmet- Genç, M. Fatih. “Ortaokul Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenlerinin Alternatif Ölçme ve Değerlendirme Tekniklerini Kullanma Düzeyleri ve Karşılaştıkları Sorunlar (Sivas İli Örneği)”. *İlahiyat Tetkikleri Dergisi* 1/45 (2016), 45-80.
- Yıldız, Mehmet. *Ortaokul Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenlerinin Alternatif Ölçme ve Değerlendirme Tekniklerini Kullanma Düzeyleri ve Karşılaştıkları Sorunlar (Sivas İli Örneği)*. Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2015.